

Toeristisch-Recreatief Actieplan Obdam

Rapportage in opdracht van:
Gemeente Obdam

September 2001

Projectnummer
T14.1.045

ZKA Markt & Beleid
Postbus 4833
4803 EV Breda
tel.: 076-5658877
fax: 076-5656489
e-mail: info@zka.nl
www.zka.nl

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	2
1.1.	Aanleiding	2
1.2.	Doelstelling	2
1.3.	Verrichte werkzaamheden	2
1.4.	Leeswijzer	3
2.	TOERISME & RECREATIE OBDAM: EEN INTEGRALE AANPAK	4
2.1.	Inleiding	4
2.2.	Toerisme en recreatie samengesteld product	4
2.3.	Toerisme en recreatie behoeft een integraal beleid	4
3.	PRODUCT EN MARKT IN BEELD	6
3.1.	Inleiding	6
3.2.	Toeristisch recreatief product Obdam	6
3.3.	Toeristisch recreatieve markten Obdam	7
3.3.1.	Verblijfstoerisme	7
3.3.2.	Dagrecreatie	7
3.4.	Conclusie: sterkten en zwakten huidige situatie	10
4.	ONTWIKKELINGEN IN TOERISME EN RECREATIE	12
4.1.	Inleiding	12
4.2.	Algemene trends toeristisch recreatieve producten	12
4.3.	Algemene trends toeristisch recreatieve markten	13
4.4.	Conclusie markten: kansen en bedreigingen Obdam	14
5.	TRAP: OPGAVE EN STRATEGIE	16
5.1.	Inleiding	16
5.2.	Conclusies analyse	16
5.3.	De opgave	16
5.4.	Strategie TRAP: toeristisch-recreatieve hoofdstructuur	17
6.	TRAP: PROGRAMMA'S EN ACTIEPUNTEN	20
6.1.	Inleiding	20
6.2.	Programma's	20
6.3.	Actiepunten per programma	24
7.	IMPLEMENTATIE TRAP OBDAM	29
7.1.	Algemeen	29
7.2.	Organisatie en regie	29

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Door de gemeente Obdam is een ontwikkelingsnotitie stedelijke vernieuwing 'Karakteristiek en landelijk wonen in een levendige gemeente' opgesteld. Het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) richt zich op het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat door een gezamenlijke aanpak van overheden, marktpartijen en bewoners. Een ISV speerpunt is het ontwikkelen van toerisme en recreatie.

Om uitwerking hieraan te geven is **ZKA Markt & Beleid** opdracht verleend voor het ontwikkelen van een toeristisch-recreatief actieplan (TRAP) voor het grondgebied van de gemeente Obdam.

Behoud voorzieningenniveau/leefbaarheid

Obdam kiest voor een positionering als gemeente waar naast de woonfunctie ook nadrukkelijk plaats is voor functies die bijdragen aan de levendigheid (winkels, horeca e.d.). Door de algemene tendens tot schaalvergroting neemt het draagvlak voor deze functies steeds verder af. In gemeenten waar nog een aanzienlijke groei van de bevolking is te verwachten kan het effect van deze afname teniet worden gedaan. In Obdam waar de bevolking de komende jaren in beperkte mate zal groeien geldt dit niet. Versterking van het draagvlak van de voorzieningen zal dan moeten worden gevonden in het aantrekken van externe bezoekers. In Obdam kan dit worden gerealiseerd door het ontwikkelen van toerisme en recreatie in het buitengebied. De bestedingen die toeristen/recreanten doen in Obdam hebben een positieve impuls op het draagvlak van winkels en horeca en komen daarmee ten goede aan de inwoners van Obdam. Reden waarom er aan het versterken van toerisme en recreatie binnen het ISV 2000-2004 hoge prioriteit wordt gegeven.

Uit: ISV notitie Obdam

1.2. Doelstelling

Het doel van deze studie en rapportage is het komen tot een praktisch beleidsplan, waarmee de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen worden aangejaagd, gereguleerd en gestimuleerd. In het toeristisch-recreatief actieplan (TRAP) wordt de meest gewenste toeristisch-recreatieve ontwikkelingsrichting voor Obdam aangegeven, alsmede de maatregelen en acties die nodig zijn om de ontwikkelingsrichting uit te voeren.

1.3. Verrichte werkzaamheden

De totstandkoming van het TRAP is begeleid door een projectgroep gevormd met vertegenwoordigers van:

- gemeente Obdam;
- WLTO, afdeling Obdam;
- MKB-Obdam;
- Ondernemersvereniging 'Obdam heeft Klasse';
- Recreatiecentrum Holiday;
- Waterschap Westfriesland.

De onderstaande werkzaamheden zijn verricht:

- Desk-research van documenten en data (bestaande structuur);
- Veldbezoek;

- Overleggen met de projectgroep en gemeentelijk projectleider;
- Analyse van sterkten/zwaktes en kansen/bedreigingen. De sterkte/zwakte analyse is gericht op het product Obdam (inclusief omgeving) en de analyse van kansen en bedreigingen op de markt en externe omgeving.
- Interviews met enkele marktbetrokkenen en deskundigen van buiten Obdam;
- Interpretatie van de analyseresultaten.
- Uitwerken actieplan;
- Rapportage.

1.4. Leeswijzer

De rapportage heeft de volgende opbouw:

- In hoofdstuk 2 wordt verwoord wat toerisme en recreatie behelst en met wie dit ontwikkeld kan worden;
- In hoofdstuk 3 worden de huidige toeristisch-recreatieve producten en markten van Obdam in beeld gebracht;
- In hoofdstuk 4 worden de ontwikkelingen van toeristisch-recreatieve producten en markten beschreven. Wat komt er op Obdam af in de toekomst?
- In hoofdstuk 5 wordt de opgave geformuleerd, alsmede wordt de lange termijn toeristisch-recreatieve ontwikkelingsstrategie bepaald en uitgelegd;
- In hoofdstuk 6 wordt deze ontwikkelingsstrategie uitgewerkt in een Toeristisch Recreatief Actie Plan (TRAP). Dit plan bestaat uit programma's en actiepunten;
- In hoofdstuk 7 worden enkele aanbevelingen gedaan wat betreft het implementatietraject van het TRAP.

(ook wel 'soft active' genoemd). In *figuur 1* is op basis van kengetallen van het CBS het aantal dagtochten in Obdam ingeschat, uitgesplitst naar type tocht en naar herkomstgebied van de recreant. Uit deze figuur kunnen twee zaken worden afgeleid:

- De uitkomsten zijn in feite het *marktpotentieel* dat Obdam heeft in de regionale recreatieve markt;
- Ook worden de belangrijkste *doelgroepen* van recreatie in Obdam beschreven. Deze zijn uitgesplitst naar:
 - groepssamenstelling (gezinnen, ouderen);
 - herkomstgebied (inwoners, passanten).

Marktpotentieel

Uit de figuur 1 blijkt dat het marktpotentieel van dagtochten voor:

- Inwoners van Obdam binnen de gemeente: circa 50.000 per jaar is;
- Inwoners uit de regio in Obdam: circa 75.000 per jaar is;
- In totaal heeft Obdam een marktpotentieel van ca. 125.000 dagtochten per jaar. Op basis van deze gegevens zijn de mogelijke recreatieve bestedingen *ingeschat* (bestedingscijfers op basis van CBS gegevens), deze bedragen circa 2 miljoen gulden per jaar.

Figuur 1: Indicatieve berekening recreatieve dagtochten¹ (langer dan 2 uur) Obdam. Bron: gebaseerd op CBS dagtochten.

	Gem. aantal dagtochten per persoon / woonplaats jaar	% dagtochten in eigen inw Obdam	Dagtochten inw Obdam	Dagtochten inw. HAL ² in Obdam ³ (5% marktaandeel)	Dagtochten inw. Hoom ⁴ in Obdam (2,5% marktaandeel)
Zonnen, zwemmen, picknicken en dagkamperen					
Strand bij meer, plas	0,3	39	751	1.486	362
In openluchtzwembad	0,4	58	1.489	1.364	332
Niet aan het water	0,3	20	385	1.949	475
Sport en sportieve recreatie					
Wandelen	3,9	44	11.012	17.740	4.328
Fietsen	2,8	24	4.312	17.285	4.217
Vissen	0,4	59	1.514	1.332	325
Paardrijden	0,2	34	436	1.072	261
Trimmen/hardlopen	0,4	64	1.643	1.169	285
Overige buitensport	3,7	63	14.958	11.120	2.713
Bezoek attractiepunt					
Speeltuin, uitspanning	0,4	47	1.206	1.722	420
Kinderboerderij	0,6	45	1.733	2.680	654
Uitgaan⁵					
Terrasje zitten, koffie drinken e.d.	0,3	41	790	1.438	351
Uit eten gaan	1,5	40	3.850	Marktaand =0	Marktaand =0
Kermis circus	1,2	61	5.637	Marktaand =0	Marktaand =0
TOTAAL	16,4	-	49.716	60.360	14.728

¹ Alleen relevante dagtochten, welke mogelijk in Obdam kunnen worden gehouden, zijn meegenomen.

² HAL: voor Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk in totaal 162.455 inwoners.

³ Uitgangspunt is dat van alle dagtochten die vanuit het HAL-gebied worden ondernomen in andere gemeenten, Obdam daarvan een marktaandeel heeft van 5%.

⁴ Gemeente Hoom: 65.729 inw. en gemeente Wester-Koggenland: 13.552 inw.

⁵ Exclusief de categorie 'cafébezoek', op bijv. stapavonden.

Naast deze dagtochten bestaan nog meer alledaagse vormen van recreatie op korte afstand van de woon- of verblijfsplek met een relatief korte duur (minder dan 2uur), zoals een ommetje door het park alvorens boodschappen te doen, spelen in de speeltuin, spelen op straat, elkaar ontmoeten bij een bankje of een 'frisse neus halen'. Soms is men zich niet eens bewust van het feit dat men aan het recreëren is. Veel wordt gecombineerd met andere niet-recreatie activiteiten. Er zijn geen (eenduidige) kwantitatieve gegevens bekend over participatie, frequentie etc.

Met name voor kleine kinderen en ouderen zijn adequate voorzieningen op korte afstand van huis essentieel. Groepen uit hogere inkomensklassen hebben een duidelijke voorkeur (en geld) voor een aantrekkelijker woonomgeving. Recreatiemogelijkheden in het algemeen, maar openbare ruimte in het bijzonder, bepalen deze aantrekkelijkheid voor een groot deel. Voor het wonen in Obdam zijn daarom plekken met recreatieve voorzieningen (spel, sport, zitten) in de buurten en directe uitlopmogelijkheden naar de groene omgeving essentieel.

Doelgroepen: groepssamenstelling

De recreatie markt is verder uit te splitsen in een aantal voor Obdam relevante doelgroepen, hieronder uitgesplitst naar *groepssamenstelling*:

- **Ouderen.** Deze groep is vooral geïnteresseerd in meer zogenaamde 'soft active'-vormen van recreatie, zoals wandelen, fietsen, bezoeken van een kleine (cultuur-historische) attractie, etc. Een ander belangrijk kenmerk is dat zij veelal niet (meer) over een auto beschikken veel van het OV gebruik maken. De kwaliteiten van Obdam (zie sterkten-zwakten analyse verderop) sluiten goed aan bij deze kenmerken. Ouderen welke woonachtig zijn in de directe omgeving (HAL- of HES-gebied) zijn een voor de hand liggende doelgroep. Maar ook ouderen van verder weg (Amsterdam e.o.) zouden in potentie het gebied kunnen bezoeken (bijv. fiets/wandeltocht vanaf het station);
- **Gezinnen.** Deze doelgroep woont op een steenworp afstand (HAL en HES-gebieden). Met name in de weekenden zijn deze groepen geïnteresseerd in ontspannen vormen van buitenrecreatie, waarbij goede voorzieningen voor de kinderen wenselijk zijn. Speeltuinen, zwembaden, pannenkoekenhuisjes, kinderboerderijen, midgetgolf etc zijn traditionele en eenvoudige voorzieningen die duurzaam in trek zijn bij deze doelgroep. De doelgroep bezoekt zowel fietsend als met de auto het gebied en stelt derhalve prijs op goede voorzieningen in die sfeer (goede parkeermogelijkheden, bewegwijzering voor fietsen, veilige kindvriendelijke fietspaden);
- **Overig.** Hieronder vallen bijvoorbeeld groepen in de privé- en (semi-) zakelijke sfeer. Belangrijk kenmerk van deze groep is dat zij over een goede verblijfsaccommodatie wil beschikken (bijv. kampeerboerderij, congreshotel, bungalowpark) en van daaruit diverse arrangementen mogelijk moeten zijn. Met daaraan gekoppeld hoogwaardige vrijetijdsvoorzieningen in de sfeer van sport, leisure, kuren e.d. Obdam beschikt niet over deze verblijfs- en vrijetijds mogelijkheden, waardoor het gebied in potentie minder geschikt is voor deze doelgroepen.

Uit de analyse blijkt dat:

- Wandelen, fietsen en de restcategorie 'overige buitensport' verreweg de belangrijkste recreatieactiviteiten zijn;
- Veel dagtochten hebben een extensief karakter (fietsen, wandelen, kanoen, paardrijden, vissen) en zijn gericht op het recreatief medegebruik van het landelijke gebied;

- Deze activiteiten worden vooral in het weekend (op zaterdag en zondag) ondernomen.

Doelgroepen: herkomstgebieden

Indien de bovenstaande doelgroepen specifiek uitgesplitst worden naar *herkomstgebied* blijkt dat recreatie in Obdam:

- Circa 40% van alle dagtochten in Obdam is voor rekening van de eigen inwoners (de thuismarkt). De 'thuismarkt' voor recreatie in Obdam is een belangrijke groep;
- Recreanten uit het HAL-gebied vormen in potentie de grootste groep met circa 50% van alle dagtochten. Recreanten uit de omgeving van Hoorn hebben minder potentieel (circa 10% van alle mogelijke dagtochten), vanwege de minder gunstige ligging;
- Niet meegenomen in figuur 1 is een potentieel belangrijke doelgroep, de *passanten*. Hieronder vallen bijvoorbeeld:
 - Toervaarders;
 - Fietsrecreanten (die bijvoorbeeld vanuit Alkmaar, via Obdam richting de Beemster fietsen);
 - Toeristen welke op doorreis zijn van/naar hun vakantiebestemming (Texel, Julianadorp e.d.).

Echter, voor de doelgroep 'passanten' ontbreken voorzieningen waarvan zij gebruik kunnen maken. Voorzieningen als aanlegsteigers voor de toervaart, uitspanningen en kleine attractiepunten/verblijfsplekken kunnen de gemeente aantrekkelijker maken om de passanten te verleiden tot een tussenstop.

Samenhang en kwaliteit toervaartnet

De keuze van zowel de vaarregio als de keuze van het te varen dagtraject, worden beïnvloed door:

- aantrekkelijk natuur/landschap;
- variatie in (de schaal van) het vaarwater;
- de mogelijkheid om verschillende routes te kunnen varen;
- de aanwezigheid (van per boot bereikbare)(historische) steden en dorpen (vaardoeien).

Uit: Recreatietoervaart: de moeite waard, sc-dlo, 1994

3.4. Conclusie: sterkten en zwakten huidige situatie

Hieronder zijn de sterkten en zwakten van het toeristisch-recreatief product van Obdam vermeld. De oorspronkelijk, afgeleide en organiserende elementen zijn samengenomen:

Sterkten:

- Een groen, open landschap;
- Kernkwaliteiten cultureel en landschappelijk erfgoed (ontginningen, droogmakerijen, polders, linten, molens);
- Water in vele soorten: sloten, vaarten, kleine plassen;
- Bereikbaarheid vanuit de regio, o.a. NS-station;
- Ligging tussen HAL en HES. Daarom een groot marktpotentieel onder handbereik (HAL-gebied);
- De aangrenzende polders ten noorden, ten oosten en ten zuiden (bijv. molens bij gehucht Rustenburg) van de gemeente maken van het gebied in totaal een groter en aantrekkelijk gebied om in te fietsen, wandelen etc.
- De hoge variatie in de gradiënten haaks op ringvaart en linten en daarmee grootste differentiatie in belevingen (hoog-laag, droog-nat, open-dicht);

- Toeristisch-recreatieve ontwikkeling begint in Obdam met een 'schone lei', waardoor er nog veel mogelijk is. Ook is er voldoende maatschappelijk draagvlak aanwezig.

Zwakten:

- De toegankelijkheid van het buitengebied is onvoldoende, de vindbaarheid van bijzondere plekken is voor iemand die niet bekend is in het gebied lastig;
- De veiligheid van sommige wegen is onvoldoende voor fietsers en voetgangers, vanwege het doorgaand verkeer en de relatief smalle wegen;
- Er zitten hiaten in het netwerk van kleinere wegen en paden. Te vaak loopt een weg dood, of staat er een hek in de weg, kan er geen rondje of blokje worden gemaakt;
- Het onbeschutte landschap geeft een zekere 'chill factor': bij slecht weer en regen is het gebied erg onaantrekkelijk voor recreatie;
- Het gebied (en ook niet de direct aangrenzende gemeenten) heeft geen toeristische traditie;
- De beschikbare toeristisch-recreatieve capaciteit is beperkt. Er is een beperkt aantal plekken voor verblijf (alleen de camping) en voor dagrecreatie (geen kleine attracties, beperkt aantal horecagelegenheden). Bijvoorbeeld een potentiële recreatieve doelgroep zoals de passanten worden nu niet verleid tot een tussenstop vanwege het gebrek aan verleidingen;
- Het organiserend vermogen is beperkt;
- De naamsbekendheid en het imago van de gemeente is aan beperkingen gebonden, wat gevolgen heeft voor de grootte van de beoogde markt;
- Er is beperkte opvangcapaciteit voor dagrecreatie, als gevolg van de structuur van het landschap. Deze kan door uitbreiding van de recreatieve structuur enigszins worden vergroot, echter de gemeente zal niet geschikt worden voor grootschalige dagrecreatie, stedelijke leisure, verblijfstoerisme.

'Hiaten in het netwerk en toegankelijkheid onvoldoende'

4. ONTWIKKELINGEN IN TOERISME EN RECREATIE

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke ontwikkelingen er in de toeristisch-recreatieve markten en producten gaande zijn. Bovendien wordt gekeken welke andere ontwikkelingen van mogelijk belang zijn voor toerisme en recreatie in Obdam. Ofwel, dit hoofdstuk beschrijft wat er in de toekomst op Obdam afkomt. Dit resulteert in een lijst van kansen en bedreigingen voor de gemeente. Daarbij worden achtereenvolgens beschreven:

- De algemene ontwikkelingen in toeristisch-recreatieve producten (4.2);
- De algemene trends in de vrijetijdsmarkt (toerisme en recreatie (4.3);
- Conclusies middels een lijst van kansen en bedreigingen voor Obdam (4.4).

4.2. Algemene trends toeristisch recreatieve producten

Wat betreft trends en ontwikkelingen in de **oorspronkelijke elementen** zijn er een aantal ontwikkelingen geconstateerd:

Toename verstedelijkingsdruk en landbouw onder druk.

Door de steeds toenemende behoefte aan kwalitatief goede woonruimten en bedrijventerreinen, staan de natuurgebieden en agrarische gronden in Nederland (dus ook Obdam) steeds meer onder druk. Daarbij komt dat de agrarische sector voortdurend worstelt om het hoofd boven water te houden, en hierdoor vaak verleid wordt tot oplossingen die de groene ruimte verder kunnen aantasten (bijv. glastuinbouw, chaletparken, caravanopstal e.d.).

Meer openstelling erfgoederen/natuurgoederen.

In toenemende mate worden historisch-culturele erfgoederen opengesteld voor het publiek. Om dit voor elkaar te krijgen worden deze elementen beter gepromoot, maar ook zichtbaar en bereikbaar gemaakt door bijvoorbeeld aanleg van routes langs deze elementen. Landschappelijke en historisch-culturele elementen worden vaker voorzien van informatie in de vorm van infopanelen, brochures, opgenomen in thematische routes etc. Hierdoor wordt de belevingswaarde van de toerist / recreant vergroot, deze raakt bewust van de kwaliteiten van de elementen;

Bedrijven vaker als kostendrager voor natuur en cultureel erfgoed.

De scheiding tussen oorspronkelijke en afgeleide elementen vervaagt en loopt in elkaar over. Zo worden bijvoorbeeld bungalowparken en campings landschappelijk ingepast en soms onderdeel van een natuurgebied (bijv. ecocamping). Of worden historische monumenten verkocht aan ondernemers die daarin een winkel of horecagelegenheid vestigen (bijv. molen-restaurant). Dergelijke constructies worden toegepast omdat de bedrijvigheid als kostendrager kan fungeren voor natuurontwikkeling of behoud cultureel erfgoed;

Financiële verdringing van elementen/functies.

Voor de regionale bevolking betekent de groei van de welvaart en de mobiliteit vooral dat men in de groene omgeving en kleinere kernen wil wonen. De vraag naar grond voor woon- en werkfuncties buiten de grote steden neemt toe. Het gebruik van vastgoed wordt vooral bepaald door het haalbare financieel rendement. In de regio zijn verschillende functies waarvan het rendement achter blijft bij wonen of kantoren. Recreatie kan één van deze achterblijvende

functies/elementen zijn. De kans op ruimtelijke verdringing van recreatiefuncties (bijv. wandel en fietspaden, kanovijver) door een hoger rendement van wonen of werken neemt toe.

Onderstaande trends zijn met name van toepassing op de **afgeleide elementen**, dus met name de ondernemers in de toeristisch-recreatieve sector:

- *Modualisering*. Het aanbieden van diverse bouwstenen met behulp waarvan de consument iets naar eigen behoefte kan samenstellen (product op maat);
- *Samenwerking*: de verschillende sectoren en aanbieders binnen een sector dienen aanvullend i.p.v. concurrerend te werken (promotie, arrangementen, gedeelde parkeerplaatsen, sanitair etc.);
- *Multifunctionaliteit en variatie*: een zo gevarieerd mogelijk aanbod aan de consument bieden (voor elk wat wils), hierdoor wordt de consument geprikkeld om terug te komen, want hij/zij heeft nog niet alles beleefd;
- *Globalisering en marktvergroting*: de regionale uitstraling (naamsbekendheid, imago) van het product wordt steeds belangrijker;
- *Emotie, beleving en fascinatie*: de belevingswaarde wordt steeds belangrijker (van passief naar interactief);
- *Veiligheid*: niet alleen thuis maar ook buitenshuis moet men zich veilig voelen (strengere voorschriften);
- *Luxe en kwaliteitsverbetering*: steeds vaker speelt de aanbieder in op de toenemende luxebehoeften van de consument;
- *Thematisering*: om zich te onderscheiden van concurrenten en om in te spelen op toenemende behoefte aan meer beleving en variatie.

Wat betreft **commerciële organisaties** kan gesteld worden dat:

- Organisaties in het algemeen worden meer marktgericht (commercieel), zich vaker in regionaal verband organiseren en er veel meer netwerkvorming plaats vindt;
- Op landelijk en provinciaal niveau zijn er momenteel veel reorganisaties gaande bij de VVV's, ook er vindt een regionalisering plaats onder de VVV's.

4.3. Algemene trends toeristisch recreatieve markten

De vrijetijdsmarkt wordt door een drietal belangrijke veranderingen beïnvloed:

- De toenemende *welvaart en mobiliteit*;
- De toenemende *individualisering*;
- De veranderingen in de *beschikbare vrijetijd*.

Hiervan afgeleid zijn een aantal trends en ontwikkelingen aan te geven, die specifiek van invloed zijn op de toeristisch-recreatieve markt:

Tijd is schaars

Waar in het algemeen de welvaart, en daarmee de mobiliteit en de individualisering toenemen, geldt dit niet voor de beschikbare vrijetijd. De factor tijd is schaars en het meest bepalend voor ons recreatiegedrag. Zo bepaalt niet de reisafstand maar de reistijd en –comfort de actieradius.

Toenemende mobiliteit zorgt voor regionalisering

De toenemende mobiliteit (in combinatie met een groeiend vrijetijdsbudget) veroorzaakt dat consumenten sneller bereid zijn grotere afstanden af te leggen. Vrijetijdsvoorzieningen krijgen hierdoor een groter bereik in de markt. De kwaliteit en het onderscheidend vermogen van de voorzieningen gaat een grotere rol spelen. De vrijetijdsvoorzieningen kunnen steeds vaker worden verdeeld in groepen met

een 'lokaal-', 'regionaal-' of 'bovenregionaal marktbereik'. Immers, voor iets bijzonders wil de consument wel reizen, maar 'het café om de hoek' zal met name lokale consumenten blijven trekken.

Vrijtijd minder plaatsgebonden

Het belang van recreatiemogelijkheden wordt groter. Recreatie wordt door de toenemende welvaart en mobiliteit steeds minder plaatsgebonden. Mensen willen kunnen recreëren bij wonen, werken, revalideren, winkelen en leren. De nabijheid en de heterogeniteit van voorzieningen zijn van belang, aangezien ieder mens en moment weer anders is. Daarnaast nemen de recreatieve bestedingen steeds verder toe.

Producten op maat gewenst

Door de toenemende individualisering neemt de consument steeds minder genoegen met standaardproducten. Immers, iedereen heeft zijn/haar specifieke wensen en levensstijl. Vrijtijdsproducten dienen hieraan te voldoen: producten op maat zijn gewenst. Segmentatie van de vrijetijdsmarkt komt steeds meer voor.

'Vlucht' in rust, ruimte en comfort

De samenleving wordt steeds meer gecompliceerd en dynamisch. De feitelijke beschikbare vrijetijd komt steeds meer onder druk te staan. Hierdoor neemt de behoefte aan 'onthaasting' toe. Daarbij spelen rust, ruimte, oorspronkelijke groene kwaliteiten en comfort een belangrijke rol. Immers: als men vrij heeft, wil men daarvan optimaal genieten en daarbij mag het aan niets ontbreken.

Behoeftte aan authenticiteit en identiteit

In toenemende mate bestaat er behoefte aan oorspronkelijke, nog ongerepte en authentieke elementen. Voorbeelden zijn het typisch Hollandse landschap met molens, sloten. Of in steden met oude kerken, grachten, bruggen etc. Met deze elementen kan de toerist en recreant zich identificeren, zoals het vroeger was (grootmoeders tijd).

Ringvaart

4.4. Conclusie markten: kansen en bedreigingen Obdam

Kansen

- Een grote welvarende markt onder handbereik (stedelijke bevolking in regio).
De markt heeft in toenemende mate een *regionaal bereik*;

- De thuismarkt (recreatie dichtbij huis) groeit in aantallen. Bijvoorbeeld de geplande nieuwbouwwijk in Obdam en de VINEX-locatie in Heerhugowaard. Hierdoor neemt het marktpotentieel voor recreatie toe;
- De groeiemarkten voor recreatie (en ook toerisme) zijn: platteland, natuur, gezondheid, actief/avontuurlijk bezig zijn (doen!). Ofwel, recreatie in een groene oorspronkelijke omgeving. Deze vormen van recreatie worden ook wel 'soft active' genoemd;
- Meer vraag naar oorspronkelijke identiteit, kwaliteit en thematiek ('Holland');
- Nieuwe impulsen van buitenaf in omgevingskwaliteit (plan voor dorpsbosjes, aanleg van het toervaartnet Noord Holland, plannen waterberging De Weel);
- Bewustzijn in ontwikkeling bij (natuur)beheerders dat recreatie eerder een partner is dan een bedreiging voor de natuur;
- Door aansluiting te zoeken bij de directe buurgemeenten qua recreatieve mogelijkheden, kan het recreatief gebied worden vergroot, waardoor het geheel aantrekkelijker wordt voor de omwonenden in de stedelijke gebieden.

Bedreigingen

- De verstedelijkingsdruk! Met name vanaf de westzijde van de gemeente, nivellering en aantasting van de kernkwaliteiten;
- De bedrijfsvoering in de landbouwsector komt steeds meer onder druk te staan (Europees beleid). In toenemende mate zoekt de sector naar alternatieven zoals intensivering (glas?) en verbreding (neveninkomsten). De landbouw is beheerder van de kernkwaliteiten van Obdam. Veranderingen in grondgebruik kunnen de karakteristieken aantasten;

Waar vinden we het aantrekkelijk om te fietsen?

Uit onderzoek komt naar voren dat de mate van stilte en het grondgebruik de belangrijkste indicatoren voor kwaliteit bij fietsen zijn. Heide-, duin- en zandgebieden waarden we het hoogst en glastuinbouwgebieden het laagst. Er is grote behoefte aan vrij toegankelijke natuurgebieden.

Uit: Recreatiecijfers bij de hand, Stichting Recreatie, februari 1998

- De concurrentie van soortgelijke producten in de directe omgeving is groot, met name van de meer bekende polders zoals de Beemster (erfgoed UNESCO);
- Door de toename van de mobiliteit zijn meer alternatieven bereikbaar. Dit geldt ook bij de eigen bevolking. Lokale voorzieningen kunnen hierdoor minder zeker zijn van een 'vaste groep' lokale gebruikers. Dus meer concurrentie, maar ook een groter marktbereik (= kans voor Obdam);
- Recreatie in Obdam wordt meer een regionaal product (zie kansen). Indien de kwaliteiten van Obdam verloren mochten gaan, treft dit niet alleen de eigen inwoners, maar ook de inwoners in de regio!

5. TRAP: OPGAVE EN STRATEGIE

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt bepaald welke koers Obdam op de langere termijn kan volgen. Om daartoe te komen worden in dit hoofdstuk beschreven:

- De belangrijkste conclusies van de analyse van de toeristisch-recreatieve producten en markten van Obdam (5.2);
- De opgave waarvoor Obdam staat wat betreft toeristisch-recreatieve ontwikkeling (5.3);
- De lange termijn strategie die als leidraad dient bij de ontwikkeling van toerisme en recreatie in de gemeente, wordt in 5.4 beschreven.

5.2. Conclusies analyse

Hieronder volgen in een notendop de belangrijkste bevinding (plussen en minnen) uit de voorgaande analyse van toeristisch-recreatief Obdam.

- + Obdam biedt een karakteristiek omgevingsproduct, het heeft nog een relatief goed behouden plattelandskarakter, zowel landschappelijk als sociaal;
- + In de regio heeft Obdam een groot marktpotentieel, vanwege haar ligging tussen de gebieden HAL en HES. Dit potentieel zal groeien en Obdam wordt meer een *regionaal* toeristisch-recreatief product;
- + Momenteel wordt de gemeente vooral recreatief (mede) gebruikt door recreanten uit de regio (senioren en gezinnen). Gelet op de markttrends en ontwikkelingen én de kwaliteiten van de regio, kan recreatie op korte afstand van de woning en recreatie voor passanten een troefkaart worden voor Obdam. Dit wordt versterkt door de groeiende belangstelling voor recreatie in een groene omgeving met een oorspronkelijk karakter.
- De grootste bedreiging van de toeristisch-recreatieve potenties is de verstedelijkingsdruk (vanuit het westen van Obdam). Dit kan de vitaliteit en identiteit van Obdam zodanig aantasten, dat het plattelandskarakter op termijn kan verdwijnen. Dit treft zowel de eigen inwoners als de mensen in de regio, welke ook gebruik maken van het product;
- Recreatieve ontwikkeling van de omgeving moet nog plaatsvinden. Echter er bestaan al een aantal plannen die het gebruik van de groene ruimte versterken (toervaartroute, waterbekken De Weel, Dorpsbosjes);
- De gemeente heeft geen unieke onderscheidende kwaliteiten, welke van waarde zijn voor verblijfstoerisme. Derhalve zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor verblijfstoerisme beperkt;
- De identiteit en samenhang van het regionaal toeristisch-recreatief product is nu nog matig ontwikkeld. Samenwerking op dit gebied kan de regio voor de bezoeker vergroten en dus interessanter maken.

5.3. De opgave

Uit het voorgaande bleek dat kort gezegd de belangrijkste bedreiging de verstedelijkingsdruk is. Dit heeft mogelijke negatieve gevolgen voor de kwaliteiten van het toeristisch-recreatieve product in Obdam. Dit treft zowel de

eigen inwoners als de mensen uit de regio, welke steeds meer gebruik wensen te maken van de groene kwaliteiten van Obdam.

Toerisme en recreatie kunnen worden ingezet om hierop een antwoord te geven. Dit is in Obdam mogelijk, indien in het gebied dat het meest onder druk staat, gekozen wordt voor een *integrale gebiedsontwikkeling*. Deze ontwikkeling heeft tot doel om de groene kwaliteiten in dit gebied én de hele gemeente te behouden en te versterken. Door dit gebied recreatief te ontwikkelen, is het mogelijk de bezoekers (zowel mensen uit Obdam zelf én uit de *regio*) te 'binden' aan de kwaliteiten van de gemeente. Deze worden 'ambassadeurs' van de groene kwaliteiten van Obdam. In de toekomst zal men zeggen:

"Obdam is bijzonder en belangrijk voor de regio en mag nooit verloren gaan!"

De integrale gebiedsontwikkeling is in theorie op een aantal manieren invulbaar:

- Het gebied 'op slot' doen. De beschermende werking van een dergelijke methode is slechts schijn, omdat de verstedelijkingsdruk zich dan verplaatst naar andere gebieden in Obdam en het overige landelijk gebied, bovendien is planmatige bijsturing in de andere gebieden nodig. Deze strategie geeft geen instrumentarium om het mechanisme dat ten grondslag ligt aan de druk op de ruimte en het ruimtegebruik effectief aan te pakken.
- Ontwikkelingen concentreren in een aantal projecten. Dergelijke grote verblijfsrecreatieve of dagrecreatieve concentraties (bijv. leisure, bungalowparken) zijn geen goede oplossing, omdat zij in dit gebied niet passen bij het karakter van Obdam. De uitstraling is naar verwachting groot en capaciteitsontwikkeling kan voor een bedrijfsmatige exploitatie in de toekomst noodzakelijk zijn. Deze ontwikkelingen werken naar verwachting juist contraproductief op de identiteit van de gemeente.
- Daarom moet gezocht worden naar een ontwikkeling die aansluit bij het karakter en de identiteit van Obdam. Dus een groene invulling waarbij recreatie een belangrijke rol inneemt (dus niet op slot doen maar sturen).

Daarom luidt de opgave:

Bezoekers uit de eigen gemeente én uit de *regio* Obdam als een belangrijk recreatief product laten ervaren (ambassadeursrol). Dit kan door middel van een integrale gebiedsontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft tot gevolg dat de groene kwaliteiten en de identiteit van Obdam beschermd worden tegen de verstedelijkingsdruk en voor de eigen inwoners en de regio behouden blijven.

5.4. Strategie TRAP: toeristisch-recreatieve hoofdstructuur

Uit de opgave bleek dat toerisme en recreatie beide taken (kansen benutten, bedreigingen pareren) tot zich kan nemen. De belangrijkste pluspunten zijn gerelateerd aan de kwaliteiten van de omgeving/fysieke ruimte van Obdam. De belangrijkste minpunten bestaan vooral uit ruimtelijke bedreigingen van buitenaf. In dit kader is het derhalve logisch dat de lange termijn visie ook in de ruimtelijke context wordt gezocht.

De lange termijn strategie, die wordt vastgelegd in het Toeristisch Recreatief Actie Plan Obdam (TRAP Obdam), voor toeristisch-recreatieve ontwikkeling dient aan te sluiten op de hierboven geformuleerde opgave.

Derhalve is gekozen voor een opzet in een ruimtelijke context: een *toeristisch-recreatieve hoofdstructuur*. Deze ruimtelijke structuur is vertaald in een

kaartbeeld (structuurbeeld), met daaraan gekoppeld vijf hoofdprogramma's. In *figuur 3* is de bedoelde toeristisch-recreatieve hoofdstructuur afgebeeld. Hiervoor is gebruik gemaakt van een luchtfoto van de gemeente.

Figuur 3: toeristisch-recreatieve hoofdstructuur Obdam

Legenda:

Blauw: water

Rood: linten en kernen

Groen: groene buitengebied

Oranje: opvanggebied

Onderdelen hoofdstructuur

De toeristisch-recreatieve hoofdstructuur bestaat uit een aantal onderdelen.

Deze onderdelen zijn de ruimtelijke vertaling van de opgave:

- *"Mensen Obdam als een belangrijk recreatief product laten ervaren".*
De onderdelen zijn de elementen die karakteristiek zijn voor Obdam (linten, groene buitenruimte, water). Deze elementen dienen recreatief ontwikkeld te worden, zodat iedereen kan beleven hoe waardevol deze elementen zijn;
- *"Integrale gebiedsontwikkeling als buffer tegen de verstedelijkingsdruk".*
De onderdelen zijn gezoneerd naar gebieden welke integraal ontwikkeld worden. Dit gebeurt in combinatie met recreatieversterkende functies zoals

natuurontwikkeling, opknappen openbare ruimte in linten, evenementen e.d. Recreatieve functies worden geconcentreerd. Hierdoor ontstaan gebieden met een heldere en eenduidige functie. Andere functies (wonen, bedrijven) kunnen zich hierdoor moeilijker vestigen in deze gebieden.

In hoofdstuk 6 worden deze onderdelen naar een vijftal programma's vertaald. De onderdelen zijn op bovenstaande kaart weergegeven (behalve de laatstgenoemde hieronder) en heten:

1. *Water*

Dit oorspronkelijk element in het landschap is reeds visueel een belangrijk voor recreatie (bijv. wandelen langs het water), echter dit karakteristieke element wordt nog niet voldoende recreatief benut. Dit programmapunt richt zich daarom op de recreatieve ontwikkeling van het water.

2. *Groene buitenruimte*

In deze ruimte liggen de kernkwaliteiten van Obdam (sloten, droogmakerijen, molens, gemaal). Deze gebieden dienen recreatief meer toegankelijk te worden gemaakt, waardoor de bezoekers Obdam gaan waarderen en de gewenste 'ambassadeursrol' kunnen vervullen.

3. *Linten*

Een ander karakteristiek element dat behouden dient te worden (dorpsidentiteit!). Tevens zijn hier de voorzieningen aanwezig waarvan de recreant medegebruik kan maken (horeca, detailhandel, evenementen). Het versterken van deze voorzieningen en het verbeteren van openbare ruimten in de linten verbetert de aantrekkelijkheid en benadrukt de dorpsidentiteit.

4. *Opvanggebied*

Dit gebied heeft nog voldoende opvangcapaciteit voor recreatieve functies en fungeert derhalve als ontwikkelingsgebied in de gemeente. Hierdoor wordt voorkomen dat deze recreatieve functies zich verspreiden op plekken in andere gebieden in Obdam, waar zij niet gewenst zijn en afbreuk doen aan het groen of aan het dorpskarakter. Het resultaat is ook dat dit gebied vanwege de hoge concentratie aan recreatie een buffer vormt tegen andere, ongewenste functies in dit gebied. Hierdoor kunnen in het opvanggebied recreatie en de gewenste natuurontwikkeling (waterberging, dorpsbosjes, ecologische verbindingen) hand in hand gaan.

5. *Toeristisch-recreatieve organisatie*

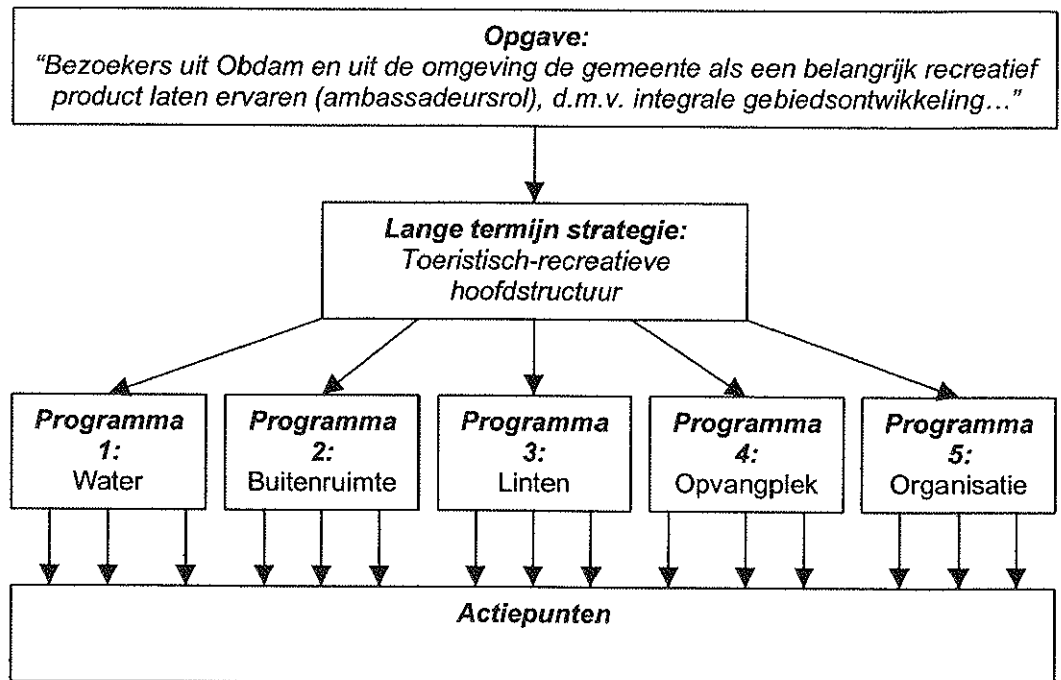
Hieronder vallen alle maatregelen die nodig zijn om van Obdam een gemeente te maken die in staat is actief en zelfstandig voor toeristisch-recreatieve ontwikkeling te zorgen. Samenwerken en regionale verbanden zijn hierbij kernwoorden.

6. TRAP: PROGRAMMA'S EN ACTIEPUNTEN

6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de actiepunten uitgewerkt welke voortvloeien uit de vijf programmaonderdelen. Het TRAP Obdam bestaat dus uit een opgave, een strategie (welke vertaald is naar een toeristisch-recreatieve hoofdstructuur), vijf programma's en een aantal actiepunten. Onderstaand *figuur 4* verduidelijkt de samenhang tussen deze onderdelen van het TRAP.

Figuur 4: samenhang onderdelen TRAP Obdam.

6.2. Programma's

Zoals is uitgelegd in bovenstaand schema, vloeien de programma's voort uit de lange termijn strategie die is vastgelegd in een toeristisch-recreatieve hoofdstructuur. In deze paragraaf worden de programmaonderdelen verder uitgewerkt om het streefbeeld weer te geven.

Programma 1: water

<i>Doel</i>	▪ Vergroten van de recreatieve bruikbaarheid ▪ Vergroten beleving d.m.v. interactie water-land
<i>Effect</i>	▪ Water als belangrijke landschappelijke/recreatieve drager van de ruimtelijke structuur ▪ Water als nieuw motief voor recreatie (= water is nieuwe reden om naar Obdam te komen)
<i>Actiepunten</i>	1.1 – 1.5
<i>Inspanningen</i>	▪ Afstellen en integratie plannen regio en andere overheden

	▪ Samen opstellen plannen
<i>Cruciale onderdelen</i>	▪ Recreatieve ontwikkeling waterberging ▪ Ontwikkeling toervaartnet ▪ Oevervoorzieningen
<i>Kostenindicatie</i>	▪ Plankosten ⁶ 2001-2002 circa f 25.000 ▪ Realisatiekosten vanaf medio 2002 P.M.
<i>Betrokken partijen</i>	▪ Gemeente ▪ Grondeigenaren ▪ Projectbureau Landschapsplan West-Friesland ▪ Provincie ▪ Waterschap (Groot-Geestmerambacht, Westfriesland) ▪ TRN (of andere initiator toervaartnet in NH)

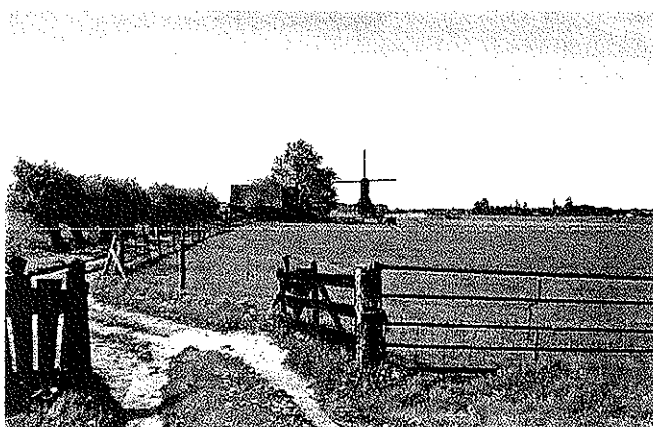
'Vergroten recreatieve bruikbaarheid'

Programma 2: groene buitenruimte

<i>Doel</i>	▪ Vergroten van de recreatieve bruikbaarheid ▪ Behoud landschappelijke kernkwaliteiten
<i>Effect</i>	▪ Buitengebied is goed recreatief toegankelijk ▪ Compleet en adequaat systeem van toeristische infrastructuur (fietsen, wandelen, water) ▪ In het buitengebied zijn agrotourisme, verblijfsplekken en enkele recreatieve trekpleisters aanwezig
<i>Actiepunten</i>	2.1 – 2.4
<i>Inspanningen</i>	▪ Samenwerken met regionale en provinciale actoren ▪ Plannen integreren met regioplannen en partners ▪ Uitwerken actiepunten in plannen op lokaal niveau
<i>Cruciale onderdelen</i>	▪ Twee recreatieve 'trekpleisters' (concentraties) ▪ Recreatieve infrastructuur
<i>Kostenindicatie</i>	▪ Plankosten 2001-2003 circa f 50.000 ▪ Realisatiekosten vanaf 2003 P.M.
<i>Betrokken partijen</i>	▪ Gemeente ▪ Grondeigenaren ▪ Projectbureau Landschapsplan West-Friesland ▪ Provincie ▪ Waterschap ▪ Enkele ondernemers ▪ Agrarische sector

⁶

Deze zijn kosten derden, dus exclusief apparaatskosten.

'Recreatieve trekpleisters aanwezig'

Programma 3: linten

<i>Doel</i>	▪ Versterken recreatieve betekenis linten ▪ Behoud dorpsidentiteit en karakteristieke structuur
<i>Effect</i>	▪ Couleur locale in voorzieningenniveau en inrichting ▪ Streekeigen en dorpse karakter blijft behouden
<i>Actiepunten</i>	3.1 – 3.6
<i>Inspanningen</i>	▪ Afstellen en integratie plannen regio en andere overheden ▪ Samen opstellen plannen
<i>Cruciale onderdelen</i>	▪ Inrichtingsplan openbare ruimten/wegen (prettig verblijven) ▪ Evenementen
<i>Kostenindicatie</i>	▪ Plankosten 2001-2003 circa f 50.000 ▪ Realisatiekosten vanaf 2003 P.M.
<i>Betrokken partijen</i>	▪ Gemeente ▪ Ondernemers (detailhandel, horeca) ▪ NS (station) ▪ Evenementenbureau, andere spelers (verenigingen?) ▪ Provincie / andere wegbeheerders

'Couleur locale in voorzieningen en inrichting'

Programma 4: opvanggebied

<i>Doel</i>	▪ Opvangcapaciteit toeristisch-recreatieve bedrijven ▪ Door concentratie/opvang andere gebieden beschermen ▪ Gezonde bedrijven, relaties andere gebieden
<i>Effect</i>	▪ Een integraal ontwikkeld gebied (geen versnippering), met natuur en recreatie als en geheel ▪ Een buffer tegen andere ongewenste functies ▪ Gebied met hoge dynamiek (concentratie bedrijven, verbondenheid met andere gebieden)
<i>Actiepunten</i>	4.1 – 4.5
<i>Inspanningen</i>	▪ Integrale visie op opvanggebied ontwikkelen ▪ Afstemming met aangrenzende projecten (ook regionaal) ▪ Locaties voor mogelijke projecten benoemen in gebied ▪ Partners vinden voor projecten (zelf partners kiezen!)
<i>Cruciale onderdelen</i>	▪ Waterberging bij Obdam ▪ Verbinden recreatieve infrastructuur met andere gebieden (oost-west richtingen!) ▪ Ontwikkelingslocaties reserveren/aanwijzen
<i>Kostenindicatie</i>	▪ Plankosten 2001-2003 circa f 50.000 ▪ Realisatiekosten vanaf 2003 P.M.
<i>Betrokken partijen</i>	▪ Gemeente ▪ Grondeigenaren ▪ Projectbureau Landschapsplan West-Friesland ▪ Provincie ▪ Waterschap ▪ Geselecteerde partners/ontwikkelaars

'Een integraal ontwikkeld gebied'

Programma 5: toeristisch-recreatieve organisatie

<i>Doel</i>	▪ Aanjagen toeristisch-recreatieve ontwikkeling ▪ Samenwerking stimuleren ▪ Kennis delen en informatie verspreiden
<i>Effect</i>	▪ Obdams recreatieve kwaliteiten zijn bekend bij doelgroepen (goede promotie) ▪ Producten zijn voor de recreant goed toegankelijk ▪ Samenwerkingsverbanden / platform waken en verbeteren de kwaliteit (productontwikkeling)
<i>Actiepunten</i>	5.1 – 5.4
<i>Inspanningen</i>	▪ Oprichten samenwerkingsverbanden ▪ Afsluiten samenwerkingsverbanden m.b.t. toeristische promotie

Actiepunten programma 2: groene buitenruimte

Naam	Nummer	Inhoud	Betrokken partijen	Overige opmerkingen
Recreatieve verbindingen rondom de Wogmeer	2.1	Realiseren recreatieve verbindingen: - fiets-/wandelpad om Wogmeer - wegwijzers naar toekomstige horeca De Kwakel en horeca in kern Wogmeer - fietspad Duinweid aan Wogmeer - wandelroutes Kwakelweg én De Fuik en bij Molenpad	Gem. Wester-Koggenland, waterschap, agrarische sector, PLWF ⁷ , provincie (fonds), VVV/NHBT ⁸ , ondernemer	Project reeds vermeld door PLWF, bijdrage uit fonds Openluchtrecreatie
Recreatieve concentratie de Kwakel	2.2	Ontwikkelen verblijfsplek bij toekomstig restaurant en molen Wip: - voetpad van Kwakel naar molen - infoborden + picknickplek molen - Wegwijzers/info (over polder Wogmeer) bij de Kwakel - Parkeren/fietsenstalling Kwakel - Startpunt wandel/fietsroute naar polder Wogmeer (zie 2.1)	Ondernemer, PLWF, VVV?	Deels reeds als project vermeld door PLWF Sleutelproject
Recreatieve concentratie Berkmeerpolder	2.3	- Recreatieve verbindingen met Obdam (station) en Heerhugowaard door wandel/fietsroutes - Verblijfsplek bij molen/aan ringvaart met picknickplek, schuilhut, uitkijktoren, infoborden, aanlegsteiger, sportvisplek? - Periodiek openstellen molen(s) met informatie (en indien exploitabel op termijn) horeca	Eigenaren gronden en molens, platform toerisme, VVV, gem. Heerhugowaard	Filosofie: Door bekendheid te geven aan plek worden de kwaliteiten van de polder duurzaam beschermd Sleutelproject
Stimuleren agro-toerisme en recreatie	2.4 NK ¹⁰	Opstarten werkgroep over mogelijkheden toerisme (verblijf, verkoop, routes over perceel verblijfsplekken)	Agrarische sector brancheorganisaties, NHBT?	Filosofie: agrarische sector als gastheer

Actiepunten 2.2/2.3

Actiepunt 2.1

7

PLWF staat voor Projectbureau Landschapsplan West-Friesland. Enkele genoemde projecten staan vermeld in het meerjarenprogramma: "natuurlijk samen naar een recreatief West-Friesland".

8

NHBT = Noord Hollands bureau voor Toerisme.

9

Nog op te richten. Zie hoofdstuk 7.

10

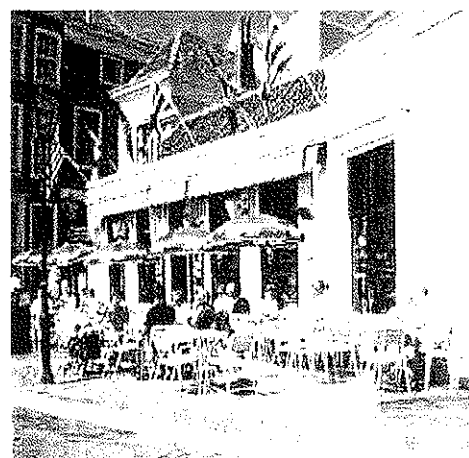
'NK' betekent: niet op kaart aangegeven.

Actiepunten programma 3: linten

Naam	Num mer	Inhoud	Betrokken partijen	Overige opmerkingen
Verblijfsplek kern Obdam	3.1	Stimuleren 'horecaconcentratie' (b.v. pannenkoekenhuisje, café), concentratie versterken met groen, straatmeubilair, kunst, wegwijzers en infoborden, 'opsieren winkelcluster'	Ondernemers, platform toerisme verenigingen	-
Verblijfsplek Wogmeer (bij café)	3.2	Startpunt/halteplaats wandel/ fietsroute polder Wogmeer: - infobord over polder - wegwijzers naar polder, molens en De Kwakel - Parkeren, fietsenrek, bankjes ed	Ondernemers, VVV/NHBT	-
Verblijfsplek kern Hensbroek	3.3	Startpunt / pleisterplaats voor wandelaars / en fietsers. Infoborden, wegwijzers (naar een toekomstig museum?), terrasruimte horeca.	Ondernemers, platform toerisme	
Evenementen gemeente Obdam	3.4 NK	In kern(en) 1-2 kleinere streekeigen thematische evenementen (bijv. boerendagen, molenfeesten, oud-hollandse ..., sport en speldagen)	Platform toerisme NHBT, ondernemers	<i>Filosofie:</i> Evenementen als etalage van platelandsidentiteit Sleutelproject
Verkeerveilig Obdam	3.5	Opstellen plan 'verlangzamen' wegen door Obdam en Hensbroek. Integreren met (recreatief) fietsverkeer	Provincie /andere wegbeheerders	Sleutelproject
Transferium Obdam	3.6	Gastvrij onthaal door: Groene aankleding plein, Infoborden, wegwijzers wandel/fietspaden. Recreatieve verbinding naar Berkmeerpolder (zie punt 2.3)	NS? Connection, ondernemers	Mogelijke locaties: station of bij tuincentrum

Actiepunt 3.4

Actiepunten 3.1/3.3

Actiepunten programma 4: opvanggebied

Naam	Nummer	Inhoud	Betrokken partijen	Overige opmerkingen
Doortrekken recreatieve routes vanaf linten tot Heerhugowaard	4.1	Koppelen recreatieve infrastructuur aan structuur buurgemeente: - fietsbruggen en wegwijzers - gemeenten delen gebruik kano-opstapplaatsen en verblijfsplekken (zie punt 1.3)	Gem. Heerhugowaard, projectbureau HAL, provincie?	Filosofie: recreatie dichtbij huis stimuleren (doelgroep uit buurgemeenten) Sleutelproject
Uitbreiding camping Holiday met recreatieve en ecologische verbindingen	4.2	Uitbreiding eenheden camping koppelen aan: - wandel- en fietspaden in gebied - ecologische inrichting oeverzone - recreatieve inrichting water (kano, kleine watersport)	Ondernemer, waterschap, provincie, RSW, PLWF	Project reeds vermeld door PLWF.
Recreatieve inrichting waterberging Obdam	4.3	Zie punt 1.2	Zie punt 1.2	Sleutelproject
Kano-opstapplaatsen en verblijfsplekken ringvaart Obdam	4.4	Zie punt 1.3	Zie punt 1.3	-
Reserveren en/of aanwijzen ontwikkelingslocaties en steunen initiatieven	4.5 NK		Ondernemers, initiatiefnemers, grondeigenaren, andere partners in opvanggebied	Bestaande initiatieven bijv. (congres)hotel, klein museum, thematische tuin. Sleutelproject

Actiepoint 4.4

Actiepoint 4.3

Actiepunten programma 5: toeristisch-recreatieve organisaties

Naam	Nummer	Inhoud	Betrokken partijen	Overige opmerkingen
Stimuleren agro-toerisme en recreatie	5.1 NK ¹¹	Zie punt 2.4	Zie punt 2.4	
Oprichten Platform toerisme	5.2 NK	Opstarten structureel overleg, discussie en monitoring kwaliteit van recreatie in Obdam.	Ondernemers, VVV, PLWF, waterschap, WLTO	Sleutelproject
www.obdam.nl	5.3 NK	Oprichten website met activiteiten, recreatiemogelijkheden en links evenementen, voorzieningen etc.	Ondernemers	
Regionale samenwerking	5.4 NK	Structureel samenwerken met (zie volgende kolom)	VVV, PLWF TRN Provincie e.a.	Sleutelproject

¹¹

'NK' betekent: niet op kaart aangegeven.

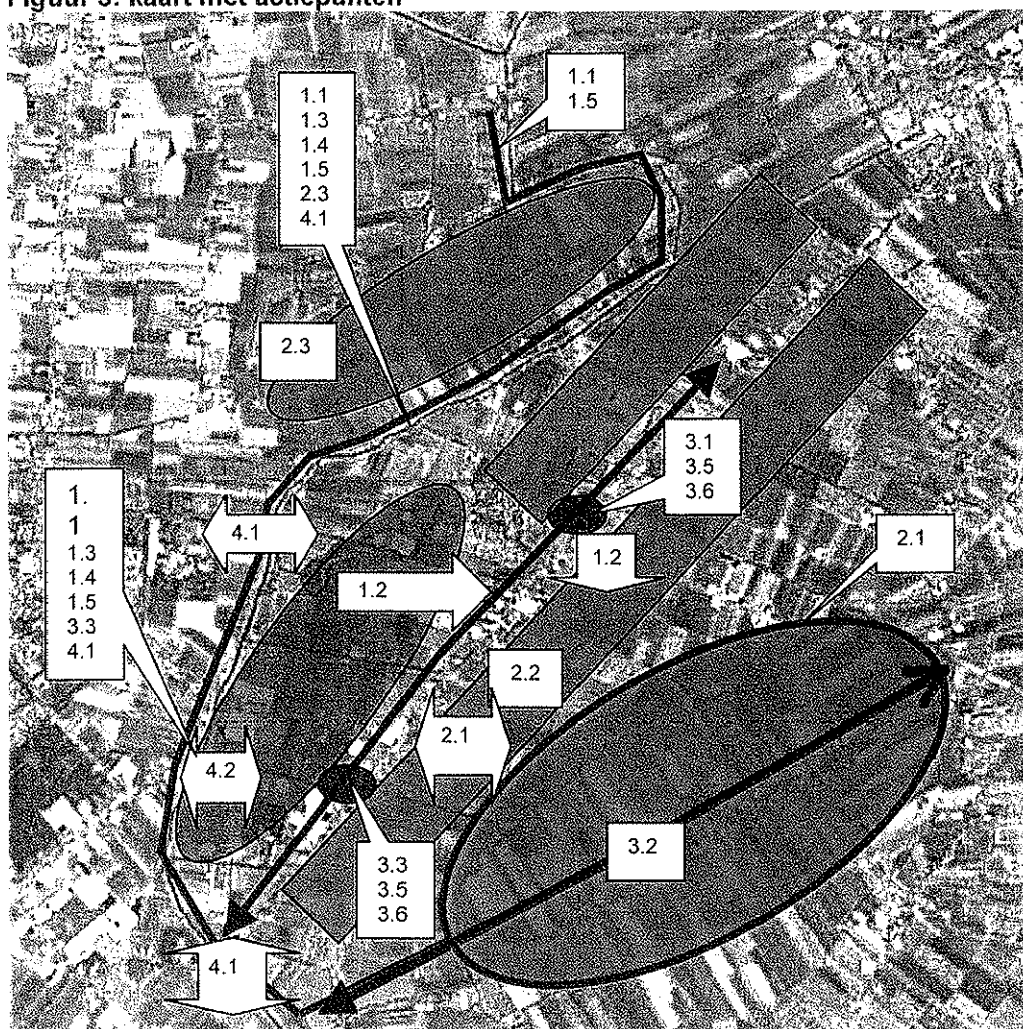
Kengetallen, technische aspecten recreatievormen

Voor enkele recreatievormen (wandelen, fietsen, kanoën/roeien en sportvissen) zijn in **bijlage 1** een aantal kengetallen en technische aspecten opgenomen. Deze kunnen indicatief worden gebruikt bij de nadere uitwerking van de bovengenoemde actiepunten.

Actiepunten op kaart

Hieronder volgt een indicatief kaartbeeld, waarop alle actiepunten (exclusief de punten waarbij 'NK' vermeld staat) zijn aangegeven. De nummers verwijzen naar de actiepunten zoals beschreven hierboven. De locaties op de kaart zijn indicatief aangegeven.

Figuur 5: kaart met actiepunten

7. IMPLEMENTATIE TRAP OBDAM

7.1. Algemeen

De implementatie van de diverse projecten vereist een beleidsmatige aanpak en soms extra investeringen. Daartoe dient de gemeente met andere overheden en met private partijen samen te werken. Doel van de samenwerking is:

Afstemmen beleid. Dit regardeert het bestuurlijke niveau van alle betrokken gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat, (semi-) overheidsinstituten en private partijen. Dat er consensus moet komen over de richting van werken spreekt voor zich. Zo niet, dan werkt heel veel energie contraproductief en komt het TRAP niet of slechts half van de grond.

Integratie van instrumenten. Deze bestaan op hoofdlijnen uit:

- Zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande organisaties om te voorkomen dat er onevenredig hoge apparaatskosten worden gecreëerd;
- Programma's en actiepunten zoveel mogelijk integreren in de geldende wetten en regelingen;
- Meeliften met bestaande geldstromen!
Jaarlijks worden substantiële geldbedragen aangewend voor bijvoorbeeld onderhoud en reconstructies. Het is zaak om de geldstromen in kaart te brengen, samen met de budgethouders. Vervolgens dient er draagvlak te worden gecreëerd om de lopende geldstromen ook aan te wenden voor de verwerking van de in hoofdstuk 6 genoemde programma's en actiepunten. Tenslotte dragen velen - dikwijls zonder dat zij er erg in hebben - een steentje bij aan de inrichting van stad en landschap als kapitaalgoed voor de sector toerisme en recreatie. Soms is het maar een kleine moeite om ook vanuit de toeristisch/recreatieve sector te handelen. Bijvoorbeeld de waterwegbeheerders zouden – in het kader van het periodiek en structureel onderhoud - zonder veel extra energie toeristisch/recreatief relevante programma punten kunnen integreren.

7.2. Organisatie en regie

Samenwerking tussen vele organisaties

Alle begin is moeilijk vooral ook omdat men 'over elkaars schouder meekijkt' bij activiteiten waar normaal geen derden bij betrokken zijn. Dit levert soms verschillen van inzicht op. Het integreren van elkaars inzichten en standpunten tot een synthese is soms tijdrovend, maar wel een "must".

Dit vraagt een aanzienlijke inzet van partijen. Dit is met name een punt van aandacht voor die instanties waarvan deelnemers voor hun gevoel 'in hun vrije tijd' mee doen. Daarom is het dan ook een absolute randvoorwaarde dat het overleg zich beperkt tot het strikt noodzakelijke. Om beoogde samenwerking te concretiseren dienen meerdere, resultaatgerichte werkgroepen te worden ingesteld.

Regie

Om het TRAP efficiënt en concreet inhoud te geven zal door de gemeente een eigen regisseur kunnen worden ingesteld. Die krijgt de volgende taken:

- voorbereiden en aansturen van de programma's;

- het ontwikkelen van een plan van aanpak voor integratie, "meeliften", handhaving, stimulering en bewaking van die programma's;
- het scheppen van juiste (juridische/procedurele) kaders voor organisatie en procedures;
- het doen van aanbevelingen voor de operationele organisatie van de verschillende, regionaal beheerde activiteiten, zoals huisstijl, parkeren, promotie, controle naleving voorschriften etc.

BIJLAGEN

Bijlage 1: **beschrijving en planologische kengetallen van enkele recreatievormen**

Onderstaande gegevens over een aantal vormen van recreatie kunnen *als indicatie* worden gebruikt bij verdere planvorming en ontwikkeling recreatie. De gegevens betreffen kengetallen en ervaringscijfers uit diverse handboeken.

1. *Wandelen*

Infrastructuur

De volgende onderverdeling in padbreedten van wandelpaden wordt wel gemaakt (Bron: Planologische Kengetallen), waarbij het belang van de paden een afspiegeling is van de omvang van het gebruik:

- belangrijke aanvoerroutes: 5.0 m;
- belangrijke wandelpaden: 3.0 m;
- minder belangrijke paden: 2.0 m;
- minimum breedte 2 personen: 1.5 m;
- minimum breedte 1 persoon: 0.6 m.

Hierbij stelt een recreatieve wandelaar minder stringente eisen aan de dimensionering van wandelpaden dan een utilitair wandelaar. Voor de eerste spelen landschappelijke eisen een veel belangrijker rol, evenals variatie in verhardingstype, beplanting, padbreedte e.d. Wandelpaden worden vaak gebruikt in combinatie met andere vervoermiddelen voor het voor- en natransport. Hierom moet rekening gehouden worden met de mogelijkheden die het openbaar vervoer biedt en is een combinatie van wandelroutes met parkeervoorzieningen en fietsenstallingen wenselijk.

Voorzieningen

Afhankelijk van het motief van de wandelaar zijn verschillende voorzieningen c.q. voorwaarden van belang: De natuurgerichte wandelaar wenst tijdens zijn wandeling een goede kans om vogels en andere dieren te zien, verschillende bomen, bijzondere planten en geen rechte paden. De rustgerichte wandelaar stelt vooral prijs op de afwezigheid van gemotoriseerd verkeer in de omgeving en wenst weinig andere mensen om zich heen. De comfortgerichte wandelaar tot slot heeft vooral behoefte aan overzichtelijke, herkenbare, verharde of vastgereden paden met markeringen. Daarnaast moeten voorzieningen als zitbanken en picknicktafels aanwezig zijn en dient de wandeling dicht bij stalling van auto of fiets te kunnen plaatsvinden.

2. *Fietsen*

Infrastructuur

De breedte van (brom-)fietspaden is afhankelijk van de functie van het pad (hoofdzakelijk utilitair dan wel toerend (brom-)fietsverkeer) en de intensiteit van het gebruik. Brede paden (circa 2.0-3.5 m) hebben over het algemeen de voorkeur. De minimum breedte van een pad bedraagt 0.75 m voor een fietser en 1.00 m voor een bromfietser. Vooral door sportfietsters maar ook door recreatieve fietsers worden aan de verharding van fietspaden hoge eisen gesteld. Kleine hobbels en andere obstakels als fietssluisjes e.d. zijn hinderlijk. Qua verharding verdient daarom een gesloten, vlakke verharding technisch gezien de voorkeur. Uit landschappelijk en ecologisch oogpunt echter, kan een ander soort

verharding wenselijk zijn. Het ontbreken van hindernissen is geen wens van ATB-ers, die zoeken deze juist.

Verdere infrastructurele randvoorwaarden zijn:

- Goede verbindingen tussen woon- of verblijfplaatsen en het buitengebied, inclusief aansluiting op openbaar vervoer;
- Goede ontsluiting van het buitengebied zelf;
- Logisch opgebouwd paden-netwerk met voldoende keuzemogelijkheden;
- Veilige voorzieningen, gericht op segregatie, zowel van fietsers en motorvoertuigen als van fietsers en bromfietzers.

Voorzieningen

Waar het utilitair fietsen met name belang hecht aan korte, snelle verbindingen, stelt het toerend fietsen specifieke eisen aan het fietspadennet. Het toerend fietsverkeer hecht meer waarde aan de recreatieve kwaliteit van de route, in de vorm van:

- Landschappelijke diversiteit;
- Voldoende schuil- en rustmogelijkheden;
- Aanwezigheid van attracties en andere recreatieve bestemmingen;
- Stalling- en parkeermogelijkheden
- Complete, herkenbare en duidelijke bewegwijzering, uitgaande van de voor de fietser meest directe routes;
- Bewegwijzering van doorgaande, meer aantrekkelijke routes
- Variatie in routelengte, bijvoorbeeld:
 - korte routes: circa 10 km;
 - middellange routes: circa 20 km;
 - lange routes: meer dan 20 km;

3. Kanoën/roeien

Infrastructuur

Voor het kanovaren en roeien is vereist:

- een minimale waterdiepte op stilstaand water van 0.50 m (> 1.00 m is gewenst). In stromend water kan de waterdiepte, afhankelijk van de stroomsnelheid, kleiner zijn.
- een minimale vaarbreedte van 4.00 m. voor kano's en 10.00 m. voor roeiboten. Incidenteel zijn smallere passages over korte afstand acceptabel.
- een doorvaarhoogte van kunstwerken van 1.25m met een absoluut minimum van 0.90 m.
- een breedte van kunstwerken van ongeveer 2.50 m. voor de kanosport en circa 6.00 m. voor het roeien. De absolute minimum vaarbreedte van kunstwerken bedraagt voor beide respectievelijk 1.10 en 2.50 m (wat de kanosport betreft mag in dit geval het kunstwerk niet langer dan 5.00 m zijn).

Voorzieningen

Net als een zeilplank is een kano betrekkelijk gemakkelijk te vervoeren. Voor het te water laten van een kano zijn bovendien geen trailerhelling of andere voorzieningen vereist, zodat zeer veel wateren in Nederland kunnen worden gebruikt voor de kanosport. Op stilstaand water geeft de kanovaarder de voorkeur aan rondvaarmogelijkheden: tochten waarbij start- en eindpunt samenvallen. Een dagtraject ligt voor een kanovaarder gemiddeld tussen de 15 en 30 kilometer, afhankelijk van de geoefendheid van de kanovaarder, de waterdiepte en de hindernissen in het vaarwater. Op stromend water worden vaak zogenoemde afvaarttochten gemaakt: tochten die uitsluitend stroomafwaarts gaan en waarbij de kano na afloop per auto wordt teruggehaald.

Gezien de veelal beperkte tochtlengte (doorgaans tot enkele kilometers) is het bij het recreatieve roeien van belang dat op niet al te grote afstand van het startpunt (verhuurbedrijf) aanlegmogelijkheden zijn voor het beoefenen van activiteiten op en langs de oever.

4. Sportvissen

Infrastructuur

Van Haasteren (Vormgeving en inrichting van viswater, 1977) geeft de volgende richtlijnen voor de vormgeving en inrichting van viswater:

- Een onregelmatige oeverlijn levert een grotere oeverlengte en daardoor meer visplaatsen.
- Grote breedtes moeten vermeden worden.
- De lengterichting moet bij voorkeur gesitueerd worden in de overheersende windrichting (zuid, zuid-west).
- De oever moet minimaal 6 m breed zijn.
- De maximale breedte is 80 m tenzij ook voorzieningen voor de bootvisserij aanwezig zijn.
- De ideale waterdiepte bedraagt 2 tot 4 m.

In het handboek „Vormgeving en inrichting viswater” van de Directie Openluchtrecreatie van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (1990) wordt uitgebreid ingegaan op de vormgeving en inrichting van viswater, zowel voor de vis als voor de sportvisser. In het algemeen wordt gesteld dat de visplaats goed bereikbaar moet zijn. Afhankelijk van de locatie van het viswater kunnen de volgende maatregelen gewenst zijn:

- Parkeervoorzieningen; Veel sportvissers komen met de auto naar de visstek. Omdat over het algemeen veel materiaal wordt meegenomen, is het van belang dat parkeervoorzieningen dichtbij (binnen 200 à 250 m) de visstek aanwezig zijn. Ook bij trailerhellingen en bootkranen moet voldoende ruimte voor auto's aanwezig zijn.
- Paden naar de oever;
- Overstapjes of hekken (indien rasters gepasseerd moeten worden);
- Bruggetjes (indien sloten gepasseerd moeten worden);
- Taludtrappen (hiermee wordt tevens schade aan het talud voorkomen).
- Daarnaast moet het viswater aan bepaalde fysieke (o.a. diepte, doorzicht, stroming) en chemische eisen voldoen om geschikt te zijn als leefgebied voor vissen.

Voorzieningen

- Gemiddelde afstand naar viswater 10 - 12,5 kilometer vanaf huis.
- Ligplaats voor visboten;
- Tewaterlaat-plaatsen;
- Trailerhellingen;
- Voorzieningen voor minder validen;
- Vissteiger;
- Visstoepen;
- Bewegwijzering / infoborden;
- Afvalbakken;
- Schuilhutten.